

Klinički bolnički centar Zagreb
Klinički zavod za transfuzijsku medicinu i
transplantacijsku biologiju
Kišpatićeva 12, 10 000 Zagreb
Tel. 01-23-88-708, Fax. 01-23-88-037
banka.ana.rukavina@kbc-zagreb.hr

OBAVIJEŠTENI PRISTANAK ZA DARIVANJE KRVI IZ PUPKOVINE

Zamolili smo Vas da darujete krv iz pupkovine koja je bogata krvotvornim matičnim stanicama. Krvotvorne matične stanice koriste se za liječenje bolesnika s leukemijom, oštećenjem koštane srži i nekim rijetkim nasljednim bolestima (npr. urođenim greškama imunskog sustava, metabolizma i enzima). Prije nego što pristanete na darivanje krvi iz pupkovine morate razumjeti svrhu darivanja te što se od Vas očekuje.

Ovo je dokument obaviještenog pristanka u kojem su navedeni svi detalji postupka uzimanja i pohrane krvi iz pupkovine. Kad pročitate ove informacije i porazgovarate s Vašim liječnikom, molimo Vas da, ako želite darovati krv, dokument potpišete. Obaviješteni pristanak za darivanje krvi iz pupkovine potpisuje se u tri primjerka, od kojih jedan primjerak ostaje Vama, drugi se trajno pohranjuje u Banci krvi iz pupkovine „Ana Rukavina“, a treći se ulaže u povijest bolesti u rodilištu.

Svrha

Krvotvorne matične stanice prikupljaju se iz koštane srži, periferne krvi i krvi iz pupkovine. One se već godinama uspješno koriste za transplantaciju u liječenju raznih bolesti. Koštana srž najčešći je izvor alogenih (od druge osobe) krvotvornih matičnih stanica. U perifernoj se krvi krvotvorne matične stanice nalaze u većem broju tek nakon poticanja stanica koštane srži primjenom određenih lijekova. Tek se tada mogu prikupiti u dovoljnom broju za transplantaciju. Prikupljanje koštane srži i krvotvornih matičnih stanica iz periferne krvi, za razliku od prikupljanja krvi iz pupkovine, postupci su koji imaju određeni rizik za zdrave davatelje.

Nakon djetetova poroda u krvnim žilama posteljice i pupkovine preostaje krv koja sadrži velik broj krvotvornih matičnih stanica sličnih stanicama iz koštane srži. Iz tih se stanica mogu razviti sve vrste krvnih stanica (eritrociti, leukociti, trombociti). Budući da mogu obnoviti koštanu srž, te se stanice mogu transplantirati umjesto stanica koštane srži u liječenju hematoloških bolesti i teških poremećaja imunskog sustava. Posteljica se nakon poroda uništava. S obzirom na biološke mogućnosti krvi koja u njoj ostaje, krv iz posteljice počela se unatrag desetak godina prikupljati i dugotrajno pohranjivati na vrlo niskim temperaturama. Do danas je širom svijeta u javnim bankama pohranjeno više od 200.000 doza krvi iz pupkovine, a svakim ih je danom sve više. Zahvaljujući tome učinjeno je više od 14.000 transplantacija krvotvornim matičnim stanicama iz pupkovine.

Banka krvi iz pupkovine „Ana Rukavina“ javna je banka koja prikuplja krv iz pupkovine na principu dobrovoljnosti, anonimnosti i besplatnosti. Ako prikupljena krv iz nekog razloga ne zadovoljava kriterije za pohranjivanje u svrhu liječenja transplantacijom, ona se može iskoristiti za laboratorijska istraživanja koja su ograničena na unaprjeđenje metoda pohranjivanja krvotvornih matičnih stanica i liječenja transplantacijom krvi iz pupkovine i staničnom terapijom.

Postupak prikupljanja krvi iz pupkovine

Krv iz pupkovine prikuplja se nakon nekomplikiranog poroda (vaginalnim putem ili carskim rezom) jednostavnim postupkom koji ne šteti ni novorođenčetu niti majci. Postupak prikupljanja ne zahtijeva od liječnika i primalje promjenu uobičajenog postupka vođenja poroda.

Ipak, tijekom poroda mogu se, iako rijetko, javiti komplikacije zbog kojih će se odustati od prikupljanja krvi iz pupkovine. Vaše zdravlje i zdravlje Vašeg djeteta liječniku koji vodi porod na prvom su mjestu. Prikupljanje će se učiniti tek ako liječnik procijeni da na taj način neće biti ugrožena sigurnost ni Vas niti Vašeg djeteta.

Vaše sudjelovanje

Potpisivanjem ovoga dokumenta pristajete na sljedeće:

1. Suglasni ste da se nakon poroda Vašeg djeteta krv koja zaostane u pupkovini i posteljici prikupi, obradi, testira, zamrzne i pohrani. Ako pripravak zadovoljava zahtjeve za transplantaciju, krv će biti pohranjena dok ne zatreba za liječenje bolesnika ili dok bude pogodna za čuvanje.

Ako testiranjem utvrdimo da krv iz pupkovine ne zadovoljava zahtjeve kvalitete potrebne za transplantaciju, suglasni ste da se iskoristi za istraživanje na području transplantacije krvotvornih matičnih stanica i stanične terapije, koje je etičko povjerenstvo odobrilo prema važećim propisima u Hrvatskoj. Ako se koristi za istraživanje, podaci o Vama i Vašem djetetu bit će zaštićeni.

Krv iz pupkovine ni pod kojim se okolnostima neće koristiti za kloniranje ili u komercijalne svrhe.

2. Suglasni ste da se u uzorku krvi iz pupkovine odrede tkivni antigeni (HLA antigeni). Tkivni antigeni bit će određeni na genetskoj razini. To je potrebno za određivanje tkivne podudarnosti između stanica krvi iz pupkovine i stanica bolesnika.
3. Suglasni ste da se uzorak krvi iz pupkovine pohrani i u slučaju odabira za transplantaciju, naknadno testira na nasljedne bolesti poput Gaucherove bolesti, adrenoleukodistrofije (ALD) i hemoglobinopatije. Ovi se testovi provode radi sprječavanja transplantacije nasljedno promijenjenih krvotvornih matičnih stanica.

Rezultati svih testova su povjerljivi. Testiranja se provode radi zaštite bolesnika koji bi mogli biti liječeni s darovanom krvlju. Obavijestit ćemo Vas o svim potvrđeno pozitivnim rezultatima testova koji bi mogli utjecati na zdravlje Vas ili Vašeg djeteta. Budete li željeli, osigurat ćemo Vam i savjetovanje s liječnikom-stručnjakom za određeno područje. Ako ne želite biti obaviješteni o rezultatima testova, ne biste trebali potpisati ovaj obrazac niti darovati krv iz pupkovine.

4. Suglasni ste da Vam se nakon poroda (+/- 48 sati) uzme uzorak krvi za testiranje na uzročnike zaraznih bolesti koje se prenose putem krvi. Testirat će se na viruse hepatitisa B i C, HIV 1/2 (virus koji uzrokuje AIDS), citomegalovirus (CMV), humani limfotropni virus tipa 1 i 2 (HTLV 1 i 2) i sifilis. Ako jedan od testova bude pozitivan, krv iz pupkovine neće biti pohranjena u banku. Testiranje može uključivati i određivanje tkivnih antigena. Dio krvi će se zamrznuti i pohraniti za buduća testiranja za trenutno nepoznate bolesti.

Rezultati svih testova su povjerljivi. Testiranja se provode radi zaštite bolesnika koji bi mogli biti liječeni s darovanom krvlju. Obavijestit ćemo Vas o svim potvrđeno pozitivnim rezultatima testova koji bi mogli utjecati na zdravlje Vas ili Vašeg djeteta. Budete li željeli, osigurat ćemo Vam i savjetovanje s liječnikom-stručnjakom za određeno područje. Ako ne želite biti obaviješteni o rezultatima testova, ne biste trebali potpisati ovaj obrazac niti darovati krv iz pupkovine

Prema zakonskim propisima Republike Hrvatske, o identitetu osoba s pozitivnim testovima zaraznih bolesti, uključujući HIV, hepatitis i sifilis, dužni smo obavijestiti nadležne javnozdravstvene ustanove. Ako su rezultati testova potvrđeno pozitivni, te bi Vas ustanove mogle kontaktirati radi zaštite Vašeg zdravlja i zdravlja Vaše obitelji.

5. Iskreno odgovoriti na medicinski upitnik s pitanjima o Vašem zdravstvenom stanju kao i o zdravstvenom stanju članova Vaše obitelji, uključujući pitanja o Vašoj trudnoći, lijekovima koje uzimate, zdravstvenim problemima u Vašoj i u obitelji djetetova oca. Jedan dio pitanja odnosi se na Vaš trenutni i prethodni način života, a uključuje pitanja o seksualnoj aktivnosti i upotrebi droga.

Ova su pitanja slična onima na koja odgovaraju dobrovoljni darivatelji krvi. Odgovori su povjerljivi i koriste se za ocjenu kvalitete krvi iz pupkovine za Banku.

6. Suglasni ste da liječnici u Banci, ako procijene da je to potrebno, imaju uvid u zdravstvene kartone Vas i Vašeg djeteta, radi dobivanja dodatnih informacija o tijeku trudnoće i poroda te o testiranjima provedenim tijekom boravka u rodilištu.
7. Suglasni ste da Vam se, u slučaju potrebe, obratimo (šest mjeseci do godinu dana nakon rođenja Vašeg djeteta) i raspitamo se o promjenama u zdravstvenom stanju Vas i Vašeg djeteta koje bi mogle utjecati na kvalitetu darovane krvi iz pupkovine za transplantaciju krvotvornih matičnih stanica. Možda ćemo Vas zamoliti za suglasnost da kontaktiramo Vašeg pedijatra ili obiteljskog liječnika radi dodatnih obavijesti.

Mogući rizici i neugodnosti

Vađenje uzoraka krvi potrebnih za testiranje može dovesti do uobičajenih nuspojava vađenja krvi: nelagode, boli i podljeva ili, vrlo rijetko, infekcije i nesvjestice. Poduzet ćemo sve potrebne mjere za njihovo sprječavanje.

Očekivana dobrobit za Vas i Vaše dijete

Darivanjem krvi iz pupkovine nećete imati izravnu dobrobit za Vas i Vaše dijete. Osnovna dobrobit proizlazi iz spoznaje da ovim činom možete spasiti život oboljelima od teških bolesti.

Međutim, moguće je da provedeni testovi otkriju infekciju ili genetsku bolest koja ima utjecaj na Vas i Vaše dijete, a koja inače ne bi bila otkrivena. Ranije otkrivanje ovih bolesti može dovesti do pravodobnog liječenja i boljeg ishoda.

Ako bi, u budućnosti, Vaše dijete ili netko od članova Vaše obitelji zatrebali liječenje transplantacijom krvotvornim matičnim stanicama, a njegova je krv iz pupkovine pohranjena i na raspolaganju, mogla bi se upotrijebiti za njihovo liječenje. Ipak, morate biti svjesni da, ako se krv iz pupkovine Vašeg djeteta upotrijebi za liječenje drugog bolesnika, ona više neće biti na raspolaganju Vašem djetetu ili obitelji.

Očekivana društvena dobrobit

Trenutačno u svijetu postoji velik broj bolesnika koji trebaju transplantaciju krvotvornih matičnih stanica, a ne mogu naći podudarnog darivatelja. Krv iz pupkovine pohranjena u *Banci krvi iz pupkovine „Ana Rukavina“* povećava mogućnost pronalaženja transplantata kojim se može spasiti život oboljelima.

Ostale mogućnosti pohrane krvi iz pupkovine

Postoje banke koje prikupljaju, obrađuju i pohranjuju krv iz pupkovine za privatne potrebe obitelji. Ta se usluga i naplaćuje. Ako se odlučite pohraniti krv iz pupkovine za potrebe Vaše obitelji, ona ne može biti darovana u Banku „Ana Rukavina“.

Financijske obveze

Darivanje je dragovoljno i obvezujete se da od KBC-a Zagreb nećete tražiti nikakvu novčanu naknadu. KBC Zagreb Vama ili Vašem zdravstvenom osiguranju neće zaračunati troškove prikupljanja, obrade, testiranja i pohrane krvi iz pupkovine.

Privatnost i povjerljivost

Informacije o identitetu Vas i Vašeg djeteta neće se otkrivati nikome osim u slučaju zakonske obveze ili Vašeg zahtjeva za davanjem informacija. Poduzet ćemo sve što je potrebno da privatnost Vas i Vašeg djeteta ostanu zaštićeni.

Odustajanje od darivanja

Ako odlučite da nećete darovati krv iz pupkovine, ta odluka neće utjecati na pravo Vas i Vašeg djeteta na ostvarivanje zdravstvene zaštite u KBC-u Zagreb.

Slobodni ste u svakom trenutku odustati od darivanja, bez posljedica na kvalitetu buduće medicinske skrbi u KBC-u Zagreb.

Ipak, ako je darovana krv već obrađena, testirana i pohranjena za upotrebu za nesrodnu transplantaciju krvotvornih matičnih stanica, više ne možete odustati od darivanja. To se osobito odnosi na situaciju kad je krv iz pupkovine Vašeg djeteta već upotrijebljena za liječenje bolesnika transplantacijom.

Prikupljanje i pohrana darovane krvi

Može se dogoditi da krv iz pupkovine Vašeg djeteta ne bude prikupljena i pohranjena. Razlozi zbog kojih bi se to moglo dogoditi su brojni. Krv se neće prikupiti ako medicinski tim za prikupljanje nije na raspolaganju ili ako se pojave komplikacije pri porodu koje onemogućuju prikupljanje.

Krv iz pupkovine neće se pohraniti ako je: prikupljen premalen volumen krvi, u krvi se nalazi mali broj stanica, ako postoji infekcija ili ako se javi tehnički problemi tijekom obrade i zamrzavanja.

Uz to postoji i mogućnost javljanja nepredviđenih događaja zbog kojih krv iz pupkovine neće biti prikupljena ili pohranjena.

Ako nakon darivanja krvi iz pupkovine dođe do teže bolesti Vas ili Vašeg djeteta, a koja bi mogla utjecati na kvalitetu darovane krvi iz pupkovine za transplantaciju krvotvornih matičnih stanica, molimo Vas da o tome obavijestite Banku „Ana Rukavina“.

Imate li dodatnih pitanja o darivanju krvi iz pupkovine, slobodno se obratite Banci krvi iz pupkovine „Ana Rukavina“, Klinički zavod za transfuzijsku medicinu i transplantacijsku biologiju, KBC Zagreb, na telefon 01-2388-708; e-mail: banka.ana.rukavina@kbc-zagreb.hr

Majčina suglasnost

Pročitala sam i razumjela informacije navedene u obaviještenom pristanku. Imala sam priliku postaviti pitanja i dobiti zadovoljavajuće odgovore. Dobila sam primjerak obaviještenog pristanka.

Potpisivanjem ovog pristanka dajem suglasnost da se nakon poroda moga djeteta krv iz pupkovine i posteljice prikupi, obradi, testira i pohrani u Banku krvi iz pupkovine „Ana Rukavina“.

Majčino ime i prezime	Majčin datum rođenja
Majčin potpis	Datum

Potpis osobe koja je obavijestila majku

Majci sam objasnio/objasnila postupak darivanja i pohrane krvi iz pupkovine te odgovorio/odgovorila na sva postavljena pitanja. Vjerujem da je razumjela informacije navedene u ovom dokumentu i da slobodnom voljom pristaje na darivanje krvi iz pupkovine.

Ime i prezime osobe koja je obavijestila majku	
Potpis osobe koja je obavijestila majku	Datum